מִדְּאוֹרַיְתָא, שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּן וּלְשָׁמְעָם מִפִּי הַקּוֹרֵא. (יד) * וְהַנָּכוֹן שֶׁבְּכָל הַפָּרָשִׁיוֹת (טו) רָאוּי לְמַדְקְדֵק בִּדְבָרָיו לְכַוֵּן דַּעְתּוֹ וּלְשָׁמְעָם מִפִּי הַקּוֹרֵא: ג (טז) כְּשֶׁהַמַּפְטִיר קוֹרֵא בַּנְּבִיא עַד שֶׁיַּשְׁלִים, כְּמוֹ בַּסֵּפֶר תּוֹרָה: ד (יז) כ[1]אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד (ה) מְעָמֵד (יח) בְּעֵת שֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה, (ו) (יט) (וְיֵשׁ מַחְמִירִין וְעוֹמְדִין,

י רַבִּי יְרֻחָם נְתִיב כ׳ (ח״נ). כ טוּר בְּשֵׁם רַב שֵׁר שָׁלוֹם.

(כ) וְכֵן עָשָׂה מַהֲרַ״ם (טור״ם מהר״ם מרוטנבורג ד״פ סי׳ תקד) (מרדכי פרק רבי אליעזר דמילה (שנת סי׳ תנכג):

קמז דִּינֵי גְּלִילַת סֵפֶר תּוֹרָה. וּבוֹ ח׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]אָסוּר לָאֲחֹז (ב) סֵפֶר תּוֹרָה (ג) עָרֹם בְּלֹא מִטְפַּחַת. הַגָּה: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהוּא הַדִּין (ג) שְׁאָר כְּתָבִי (ד) קֹדֶשׁ א מגִלָּה ל״ב (ע״א).

בֵּאוּר הַיטֵב

ד (ה) מְעָמֵד. אֲפִלּוּ הָעוֹמְדִים עַל הַבִּימָה, דְּאֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד מִפְּנֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם נוֹשֵׂא אֲבָל כְּשֶׁמַּנִּיחַ בְּמְקוֹמָהּ אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד, וּבְשָׁעַת בְּרָכַת הַתּוֹרָה צְרִיכִין הַכֹּל לַעֲמֹד דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה. מֻגָּן אַבְרָהָם (סק״א) ט״ז (סק״א) עֵין יַד אַהֲרֹן (הגב״י): (ו) וְיֵשׁ מַחְמִירִין. וּכֵן נִבְרָא לְגַבְרָא שְׁרֵי לְכֻלֵּי עָלְמָא. ב״ח (סי׳ קמא ס״א):

א (ו) עָרֹם. ב״ח (ס״א) וּמֻגָּן אַבְרָהָם (רש הסימן) כְּתְבוּ דְּאֲפִלּוּ בְּצַמּוּדִים אָסוּר לֶאֱחֹז אִם לֹא עַל יְדֵי מִטְפַּחַת אוֹ דָּבָר אַחֵר עַיֵּן שָׁם, וְהַפְּרִי חָדָשׁ וְהַיְד אַהֲרֹן (הגב״י) חָלְקוּ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁכְּתָבוּ דְּאֵינוֹ עִקָּר, וּפָרְשַׁת פָּרָה הוּא מִדְּרַבָּנָן, מִכָּל מָקוֹם לְעִנְיָן זֶה מִסְתַּבְּרָא דְּגַם לְדִידְהוּ לֹא מָקְלִינַן כָּל הַקְּלוּת הַנַּ״ל: (יד) וְהַנָּכוֹן שֶׁבְּכָל הַפָּרָשִׁיוֹת וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ לְהַעֲבִיר הַסִּדְרָא שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם בְּשָׁעַת הַקְּרִיאָה אֵינוֹ מִן הַמֻּבְחָר, אֶלָּא רָאוּי לְדַקְדֵּק וְלִשְׁמֹעַ מִפִּי הַקּוֹרֵא מִלָּה בְּמִלָּה: (טו) רָאוּי לְמַדְקְדֵק בְּדָבָרָיו. וּפְרִי חָדָשׁ כָּתַב דְּמַעֲקַר הַדִּין הוּא שֶׁאָסוּר לַעֲסֹק בְּשׁוּם דָּבָר, (טז) וַאֲפִלּוּ בִּשְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם בְּשָׁעַת הַקְּרִיאָה, וַאֲפִלּוּ אֵיכָא עֲשָׂרָה דְּצָיְתִי זוּלְתוֹ, וְכֵן הֲבִיא מֻגָּן אַבְרָהָם (סק״ה) בְּשֵׁם שֶׁלַּ״ה (מסכת שבת נר מצוה אות יג) שֶׁמַּחְמִיר בָּזֶה, אֶלָּא צָרִיךְ לְשִׂחֹק וְלִשְׁמֹעַ הַקְּרִיאָה מִפִּי הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, וְכֵן דַּעַת הַגְּרָ״א בְּמַעֲשֶׂה רַב (סי׳ קלא) [וּמִכָּל מָקוֹם (טז) לִקְרוֹת שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם אוֹ עִם פֵּרוּשׁ רַשִּׁ״י בֵּין גְּבָרָא לְגַבְרָא מַתְאִי אֲפִלּוּ לְדַעְתָּא זוֹ]. וְהַמֻּגָּן אַבְרָהָם (שם) הֲבִיא בְּשֵׁם מַסַּת מַשָּׂה (סי׳ רנ) דְּנָכוֹן לִקְרוֹת בְּלַחַשׁ מִלָּה בְּמִלָּה עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר, דִּבְלֹא זֶה אִי אֶפְשָׁר לְכַוֵּן וְלִשְׁמֹעַ וְכֵן כָּתְבוּ (י) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים: ג (טז) כְּשֶׁהַמַּפְטִיר קוֹרֵא וְכוּ׳. עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רפ״ד סָעִיף ג׳ דְּצָרִיךְ לְכַוֵּן גַּם לִבְרָכוֹת הַמַּפְטִיר וְלַעֲנוֹת אַחֲרֵיהֶם אָמֵן, עַיֵּן שָׁם: ד (יז) אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד וְכוּ׳. וַאֲפִלּוּ הָעוֹמְדִים עַל הַבִּימָה, דְּאֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד מִפְּנֵי סֵפֶר תּוֹרָה אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם נוֹשֵׂא, אֲבָל כְּשֶׁמַּנִּיחַ בִּמְקוֹמָהּ אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד מִפְּנֵי סֵפֶר תּוֹרָה אֶלָּא כְּשֶׁאָחַד תּוֹפְסָהּ בְּיָדוֹ, כְּגוֹן בְּעֵת שֶׁקּוֹרִין הַהַפְטָרָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא (יח) יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ אֵין צָרִיךְ לַעֲמֹד לְפָנָיו אֲפִלּוּ הֵם בְּתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁלּוֹ עַל הַבִּימָה. וְדַע דִּבְעֵת שֶׁנּוֹשְׂאִין אוֹתָהּ חַיָּב לַעֲמֹד לְפָנָיו (יט) עַד שֶׁתִּתְכַּסֶּה מֵעֵינָיו אוֹ עַד שֶׁיְּגִיעֻנּוּ הַמּוֹלִיכָהּ לִמְקוֹמָהּ, וַאֲפִלּוּ סְמִיכָה עַל אַיָּזֶה דָּבָר אָסוּר, דְּסְמִיכָה כִּישִׁיבָה: (יח) בְּעֵת שֶׁקּוֹרִין בַּתּוֹרָה. וּבְשָׁעַת בְּרִיכוּ וַעֲנִיַּת בְּרוּךְ ה׳ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד, [א]לְכֻלֵּי עָלְמָא צְרִיכִין לַעֲמֹד, דְּהוּא דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה: (יט) וְיֵשׁ מַחְמִירִין וְעוֹמְדִין. כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְהַגְּרָ״א דְּהָעִקָּר כַּסְּבָרָא הָרִאשׁוֹנָה וְכֵן נָהֲגוּ, וְהַב״ח בְּסִימָן קמ״א (ס״א) כָּתַב דְּגַם הַמַּהֲרַ״ם מוֹדֶה דְּמִדִּינָא שָׁרִי, אֶלָּא דִּסְבִירָא לֵהּ דְּרָאוּי לְהַדֵּר וְלַעֲמֹד מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהַעֲלוֹת בִּדַעְתּוֹ כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ הַקְּרִיאָה מִפִּי הַקּוֹרֵא כְּאִלּוּ אוֹתָהּ שָׁעָה מַהַר סִינַי, וּבְהַר סִינַי הָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל עוֹמְדִין כְּדִכְתִיב (דברים ה ה) ׳אָנֹכִי עֹמֵד בֵּין ה׳ וּבֵינֵיכֶם׳ וְגוֹ׳. וּמִי שֶׁהוּא אִישׁ חָלָשׁ וְקָשֶׁה לוֹ לַעֲמֹד וְעַל יְדֵי זֶה אֵין דַּעְתּוֹ מְיֻשֶּׁבֶת לְכַוֵּן הַיטֵב לְקוֹל הַקּוֹרֵא, יֵשׁ לוֹ לֵישֵׁב [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ד ס״ט)]: (כ) וְכֵן עָשָׂה מַהֲרַ״ם. וּבֵין גַּבְרָא לְגַבְרָא לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי לֵישֵׁב [אַחֲרוֹנִים]:

א (א) אָסוּר לָאֲחֹז וְכוּ׳. בַּגְּמָרָא (מגילה לב.) אָמְרִינַן דַּעֲבוּר זֶה נִקְבַּר עָרֹם מִמְּצָוָה זוֹ, דְּהֵינוּ שֶׁאֵין לוֹ שָׂכָר שֶׁל אוֹתָהּ מִצְוָה, (ב) וְהַכַּוָּנָה, שֶׁאִם אָחַז וְקָרָא בּוֹ, אֵין לוֹ שָׂכָר מִקְרִיאָה, וְכֵן אִם אָחֲזוֹ לְגוֹלְלוֹ אוֹ לְהַגִּיהוֹ. וַאֲפִלּוּ נְגִיעָה בְּעָלְמָא בְּיָדוֹ לְסֵפֶר תּוֹרָה עַרְמָה אָסוּר. וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁאֵין צָרְךְ, אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ צָרְךְ לְתִקּוּן הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְתִקֵּן קְצָת וּלְדַבֵּק בְּדָבָק מַטְלִית וְכַדּוֹמָה, הֵיכָא דְּלֹא אֶפְשָׁר רַשַּׁאי [פְּרִי מְגַדִּים (משז״ סק״א)], (ג) וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב שֶׁיִּטֹּל יָדָיו תְּחִלָּה. אֲבָל כְּשֶׁאֵין צָרְךְ, אֲפִלּוּ בִּנְטִילַת יָדַיִם יֵשׁ לְהַחְמִיר, כְּמוֹ שֶׁמְּסַיֵּם הָרַמ״א: (ב) סֵפֶר תּוֹרָה עָרֹם. אִם לֹא עַל יְדֵי בֶּגֶד הַמְּפְסִיק. וְעַל כֵּן בְּעֵת שֶׁגּוֹלְלִים הַסֵּפֶר תּוֹרָה קֹדֶם קְרִיאָה אוֹ בְּשָׁעַת הַגְבָּהָה, שֶׁלִּפְעָמִים נִמְשָׁכִים יְרִיעוֹת הַסֵּפֶר תּוֹרָה, וּבְכֵדֵי לְהַשְׁוֹת הַיְרִיעָה אוֹחֲזִים בְּרֹאשֵׁי הַיְרִיעוֹת לְמִשְׁךְ אוֹתָם לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁוֶה מִבַּחוּץ, (ג) אֲזַי צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יֹאחֲזוּ בַּיְרִיעוֹת בְּיָד עֲרֹמָה, אֶלָּא צָרִיךְ הַפְסָקַת טַלִּית אוֹ מִטְפַּחַת לְהַפְסִיק בֵּין יָדָיו לִיְרִיעוֹת הַסֵּפֶר תּוֹרָה. (ד) וּבְעַמּוּדֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה יָכוֹל לֶאֱחֹז בְּלֹא מִטְפַּחַת, (ה) וְיֵשׁ מַחְמִירִין וְכוֹרְכִין עַמּוּדֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה בְּקָצוֹת הַשַּׁלִּית בְּשָׁעַת הַגְבָּהָה, וּבְמָקוֹם שֶׁלֹּא נָהֲגוּ הַכֹּל לַעֲשׂוֹת כֵּן, (ו) אַף מִי שֶׁרוֹצֶה לְדַקְדֵּק בָּזֶה יַעֲשֶׂה בְּדֶרֶךְ שֶׁלֹּא יִרְגִּישׁוּ בָּזֶה בְּנֵי אָדָם, מִשּׁוּם יֳהָרָא: (ג) שְׁאָר כְּתְבֵי קֹדֶשׁ. וְדַוְקָא (ז) כְּשֶׁכְּתוּבִים אַשּׁוּרִית עַל הָקֶלֶף וּבְדִיו כְּסֵפֶר תּוֹרָה, אֲבָל סְפָרִים

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מז) אִם לֹא שֶׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ, וּבְזֶמַנִּינוּ לֵיכָּא תּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ וְכַנַּ״ל: (מח) הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִיּוֹת (תפילה פ״ב אות ז) וְכֵן כָּתַב בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ד סי״ב): (יז) לְבוּשׁ (סי׳ רפה ס״ה) (ודרה״ח) [וְדִבְרֵי חֲמוּדוֹת] (בכורות פ״א אות לט) וְשַׁלְחָן עָצִי שִׁטִּים (סי׳ ו ס״ה אות יח): ד (יח) וּבְקִרְאֵי מְגַדִּים (סי׳ קמא משז״ סק״ג) כָּתַב דְּאֲפִלּוּ הוּא עוֹמֵד עִמָּהּ (כְּגוֹן בְּעֵת שֶׁמְּזִיזִיר הַחַזָּן נְשָׁמוֹת) גַּם כֵּן אֵינוֹ מֻחְזָק אֶז לְקִים לְעַנְיָהּ כֵּיוָן שֶׁהַחַזָּן עוֹמֵד עִמָּהּ בְּמָקוֹם אֶחָד, וּלְפִי זֶה הוּא הַדִּין בְּעֵת שֶׁפּוֹתְחִין הָאָרוֹן כִּי הָלֹא בְּכָל זֶה בְּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת, וְהִצּוֹלְל בּוֹהֲבִין בְּכָל זֶה לְעִנְיַן הִדּוּר לְתוֹרָה וְלַעֲמֹד. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סר קמא סק״א) שֶׁדַּעְתּוֹ דִּבְעֵת הַגְבָּהָה מֻחְזָק הַכֹּל לַעֲמֹד אַף שֶׁהִיא בְּרָשׁוּת אַחֶרֶת, וְטַעֲמוֹ דְּהָרֵי הוּא מְגַבֵּיהּ לְהָרָאוֹתָהּ לָעָם

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (סי׳ נ ס״ה) מביא שיש אומרים שא״צ לעמוד כשעוסקין בקדיש וברכו, ויש אומרים שצריך לעמוד, וטוב לחוש לדבריהם.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת קְרִיאַת סֵפֶר תּוֹרָה סִימָן קמז

ב שם. ג טור בְּשֵׁם מְנַהֵג אַשְׁכְּנַז. ד מָרְדְּכַי שָׁם (פ״ד סי׳ תתלג).

(אגודה (שבת סוף כ) ותוספות פרק קמא דשבת (יח. ד״ה ספומוס)), (ד) וְלֹא נֶהֱגוּ כֵּן, *וְטוֹב לְהַחְמִיר אִם לֹא נָטַל יָדָיו, וּבְסֵפֶר תּוֹרָה אֲפִלּוּ בְּכֹהֲאי גַּוְנָא אָסוּר (דברי עצמו אגודה (שם)). (ה) [ב]גָּדוֹל (ו) שֶׁבְּאוֹתָם שֶׁקָּרְאוּ בַּתּוֹרָה (ז) גּוֹלְלוֹ. (ח) [ג]וּרְגִילִים לְקָנוֹתוֹ (ג) בְּדָמִים יְקָרִים, לְחַבֵּב הַמִּצְוָה. הַגָּה: יֵשׁ אוֹמְרִים (ט) אִם הַמַּעְיל בְּצַד אֶחָד פְּשׁוּתָן וּבְצַד אֶחָד מֶשִׁי, צָרִיךְ לְהַפִּךְ הַמֶּשִׁי לְצַד הַסֵּפֶר וְלִגְלֵל (מרדכי סוף מגילה (פ״ד סי׳ תתלב)), (י) וְלֹא נֶהֱגוּ כֵּן (בית יוסף סימן קנ״ג (ד״ה ומצאתי)). וְאֵין לִגְלֵל (יא) בְּמַפָּה הַקְּרוּעָה, אִם יֵשׁ לוֹ אַחֵר (מהרי״ל (מנהגים)). (יב) וְאֵין לַעֲשׂוֹת (יג) מַפּוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה (יד) מִדְּבָרִים יְשָׁנִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בָּהֶם דָּבָר אַחֵר לִצְרָךְ (ו) הָרִיוֹט, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן קנ״ג (סכ״ם) (אגודה מסכת מנחות (סי׳ ג) ותשובת מהרי״ל סימן קי״ד ובית יוסף (שם) ורשב״ץ): [ב] יָכוֹל מִי שֶׁיִּרְצֶה, לְקָנוֹת לְהוֹשִׁיט הַמְּעִילִין לַגּוֹלֵל וְאֵין

בַּאֵר הַיטֵב

וְטוֹב לְהַחְמִיר הוּא מִלְּתָא יְתֵרָא, וּמִיהוּ בִּמְגִלָּה שֶׁכְּתוּבָה כְּדִינָהּ צָרִיךְ לִזָּהֵר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) עַיֵּן שָׁם: (ג) בְּדָמִים. וְהוּא קוֹדֶם לְהַגְּדוֹל: (ד) הָרִיוֹט. דַּוְקָא כְּמוֹת שֶׁהֵן,

בְּאוּר הֲלָכָה

וְגָדוֹל עֲוֹנוֹ מִנְּשֹׂא, שֶׁאֲפִלּוּ מִי שֶׁיּוֹצֵא בְּאֶמְצַע הַקְּרִיאָה נֶאֱמַר עָלָיו (ישעיה א כח) וְעֹזְבֵי ה׳ יִכְלוּ׳ כְּדְאָמְרִינַן בְּמָקוֹם (ברכות ח.), כָּל שֶׁכֵּן בָּזֶה שֶׁעוֹמֵד בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְהַטּוֹת אָזְנוֹ לְתוֹרָה, וּלְבַד זֶה מְצוּי כַּמָּה פְּעָמִים חִלּוּל הַשֵּׁם עַל יְדֵי זֶה בְּרַבִּים כְּגוֹן שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּמִזְרָח בֵּית הַכְּנֶסֶת וַעֲנוֹנוֹ נִרְאֶה לְעֵין כֹּל וְיֵשׁ בָּזֶה חֲשָׁשׁ דְּיִלְא תְּחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי׳ (ויקרא כב לב), גַּם כַּמָּה פְּעָמִים הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁלּוֹ מְעֹרָבִין בְּלָשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת מֹרֹאשָׁן וְעַד סוֹפָן וּלְבַד זֶה הָאִסּוּר שֶׁל שִׂיחָה בְּטֵלָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁהוּא גַּם כֵּן אִסּוּר גָּדוֹל כְּמֹבָאר לְקַמָּן בְּסִימָן קנ״א (ס״א) רְאֵה וְחֶשְׁבּוֹ כַּמָּה אִסּוּרִין עוֹבֵר עַל יְדֵי זֶה. וְגַם תִּפְלָתוֹ מְתֹעֶבֶת עָבוּר זֶה לִפְנֵי ה׳ כְּדִכְתִיב (משלי כח ט) מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה׳ וְאַשְׁרֵי מִי שְׁנוֹתֵן כָּבוֹד לַתּוֹרָה וּכְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א׳ ב ל) ׳כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד׳ וְגוֹ׳:

א * וְטוֹב לְהַחְמִיר אִם לֹא נָטַל יָדָיו, וּבְסֵפֶר תּוֹרָה אֲפִלּוּ וְכוּ׳.

וְטַעַם הַדָּבָר, דְּהִפְרִכְּכִי (מגילה פ״ד סי׳ תתלד) בְּשֵׁם הָרַאֲבַי״ה (סי׳ תקצה) מֵקַל אֲפִלּוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה לֶאֱחֹז עֹרֶם כְּשֶׁנָּטַל יָדָיו וְלֹא הִפִּיחַ דַּיְּתוּ מְשַׁמְּרִתָן וְכֵן מִשְׁמַע בְּרָשְׁבָּ״א שֶׁגַּם דַּף י״ד (ע״א ד״ה אילימא), וְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת שָׁם עַמּוּד ב׳ (ד״ה כיון) לְאִסּוּר וְכֵן הוּא דַּעַת הָאַגָּדָה (שבת סי׳ כ) וְכֵן כָּתַב הָרִיטְבָּ״א בְּמְגִלָּה דַּף ז׳ (ע״ב ד״ה ומיהו) בְּהֶדְיָא דְּאַף בְּשֶׁאָר כְּתְבֵי קֹדֶשׁ אָסוּר לְאָחֲזָן עֹרֶם וּמְטַפֵּא הַיָּדַיִם אַף לְאַחַר נְטִילָה, לָכֵן בְּכִתְבֵי קֹדֶשׁ דִּכְלָאו הָכִי אֵין הַדָּבָר בָּרוּר שֶׁצָּרִיךְ לְהַחְמִיר בָּזֶה, דְּהִתּוֹסָפוֹת שָׁם בְּדַף י״ד (ע״א) דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין כְּתְבֵי הַפִּתְחִיל הָאוֹחֵז כְּתָבוֹ דְּקֹצֶת מַשְׁמַע וְכוּ׳ [וּבְשוּ״ת רַדְבַּ״ז חֵלֶק ב׳ סִימָן תשע״א מְבֹאָר דְּאֵין כְּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ בִּכְלַל סֵפֶר תּוֹרָה לְעִנְיָן זֶה], עַל כֵּן הִכְרִיעַ הָרַמְ״א דִּכְתְבֵי קֹדֶשׁ וְעַל יְדֵי נְטִילָה יֵשׁ לִסְמֹךְ אַפְּרִכְּכִי וְסִיָּעְתּוֹ לְהֵקֵל [מָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק״ג) עַיֵּן שָׁם]:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁלְנוּ שֶׁאֵין נִכְתָּבִים בְּאֹפָן זֶה, לְכַלֵּי עַלְמָא מֻתָּר (ס) וַאֲפִלּוּ קֹדֶם נְטִילָה. (ט) וּמִיהוּ דַּוְקָא בִּסְתָם יְדַיִם, אֲבָל כְּשֶׁיָּדַע שֶׁנָּגַע בִּמְקוֹם הַטְּנֹפֶת יֵשׁ לְהַחְמִיר: (ד) וְלֹא נָהֲגוּ כֵּן. הֵינוּ (י) אַף בְּאוֹתָן שֶׁכְּתוּבִין אַשּׁוּרִית וְעַל הַקֻּלָּף כְּדִין כְּגוֹן מְגִלָּה, גַּם כֵּן נָהֲגוּ הָעוֹלָם לְהָקֵל, וּמְסַיֵּם הָרַמְ״א דְּטָבָה טוֹב לְהַחְמִיר אִם לֹא נָטַל יָדָיו, רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהַם סְתָם יְדַיִם, וְחוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נָגַע בְּמָקוֹם הַמְּטֻנָּף, אֲבָל כְּשֶׁנָּטַל יָדָיו אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה. וּבְסֵפֶר תּוֹרָה אֲפִלּוּ בְּכֹהֲאי גַּוְנָא שֶׁנָּטַל יָדָיו, גַּם כֵּן אָסוּר לִגַּע בָּהּ בְּלִי מִטְפַּחַת: (ה) גָּדוֹל וְכוּ׳. וְאֵיתָא בְּגֶמָרָא (מגילה לב.) דְּהַגּוֹלֵל [וְהוּא מַה שֶּׁאָנוּ קוֹרִין הַיּוֹם הַגְבָּהָה, שֶׁהוּא עִקַּר הַגּוֹלֵל] נוֹטֵל שְׂכַר כֻּלָּן, וּלְכָךְ כְּדַאי שֶׁהַגָּדוֹל יִהְיֶה מְכֻבָּד בְּמִצְוָה זוֹ כְּדֵי שֶׁהוּא יְקַבֵּל הַשָּׂכָר: (ו) שֶׁבְּאוֹתָם שֶׁקָּרְאוּ. וְיֵשׁ פּוֹסְקִים דְּהַגָּדוֹל שֶׁבְּבֵית הַכְּנֶסֶת גּוֹלֵל אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא קָרָא בַּתּוֹרָה [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב)], וְכֵן פָּסַק הַגְּרָ״א בְּבַאוּרוֹ, וְכֵן פָּשַׁט הַמִּנְהָג כְּהַיּוֹם שֶׁאֵין מְחַפְּשִׂין אַחַר מִי שֶׁקָּרָא בַּתּוֹרָה: (ז) גּוֹלְלוֹ. זֶהוּ מַעֲקַר הַדִּין. וְעַכְשָׁו נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְדַקְדֵּק בָּזֶה, וּמְכַבְּדִים אַף לָאֲנָשִׁים בֵּינוֹנִים מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם. וְאִם יֵשׁ שְׁנֵי יְאַרְצַיְט בְּיוֹם אֶחָד, וְאֶחָד עָלָה לַתּוֹרָה, יֵשׁ לְכַבֵּד הַשֵּׁנִי בְּהַגְבָּהָה. וּמִצְוָת גְּלִילָה אַף כִּי רַבָּה הִיא, נָהֲגוּ לְכַבֵּד אַף לְקַטָּנִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם דַּעַת לְהַבְחִין עִנְיַן דָּבָר שֶׁבְּקְדֻשָּׁה, בִּכְדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת [שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סכ״ב)]. עוֹד כָּתַב שָׁם, שֶׁאֵין הַמָּגֵן רַשַּׁאי לְכַבֵּד בְּמִצְוֹת הַגְבָּהָה לְמִי שֶׁיָּדָיו רוֹתְתִין הַרְבֵּה אוֹ לְזָקֵן וְחַשׁ כֹּחַ, שֶׁיְּדוּעַ שֶׁהוּא מַגְבִּיהוֹ לָשֶׁבֶת מֵיָד, כִּי אֵין לוֹ כֹּחַ לְהַחֲזִיקָהּ זְמַן מָה כְּלַפֵּי הָעָם שֶׁיּוּכְלוּ לְהִסְתַּכֵּל הֵיטֵב, וְגַם הָאִישׁ הַהוּא צָרִיךְ לִמְנֹעַ נַפְשׁוֹ מִזֶּה, עַיֵּן שָׁם: (ח) וּרְגִילִים לִקְנוֹתוֹ. הֵינוּ אַף דְּמִצַּד הַדִּין הַגָּדוֹל קוֹדֵם לְמִצְוָה זוֹ, כְּהַיּוֹם מְשׁוּם חִבּוּב הַמִּצְוָה וְרִגִּילִין לִקְנוֹתוֹ בְּדָמִים יְקָרִים, וְאֵין לְהַקְפִּיד בָּזֶה, וְהוּא קוֹדֵם לְהַגָּדוֹל [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג), וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה]. וְאִם לֹא נִמְצָא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת מִי שֶׁקָּנָה, וְהַגְּבָאִים מְכַבְּדִים לְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵיהֶם, (יא) בְּרַוָּחֵי רָאוּי לְהַגְּבָאִים לְכַבֵּד לַגָּדוֹל. וְנוֹהֲגִין לְמִכֹּר הוֹצָאוֹת וְהַכְנָסוֹת מְשׁוּם שְׁבָרַ בְּרַבִּים הַדְרַת מֶלֶךְ׳ : (ט) אִם הַמְּעִיל וְכוּ׳. הֵינוּ הַמְּעִיל הַתַּחְתּוֹן שֶׁהוּא הַמַּפָּה, (יב) דְּאִלּוּ הַמְּעִיל הָעֶלְיוֹן לְכָלֵי עַלְמָא אֵין לְהַפְכוֹ, וְטַעַם בְּכָל זֶה דְּבָעֵינַן לְכַתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת (יג) דְּמֵיָא דְּאָרוֹן שֶׁהָיָה מְכֻפֶּנֶת מִצַּפָּה וְזָהָב. (י) וְלֹא נָהֲגוּ כֵּן. הַגָּה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) כָּתַב דְּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה טוֹב לִנְהֹג כֵּן, וּבְבַאוּר הַגְּרָ״א הַסְּכִים לְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּאוֹתָהּ דַּעָה אֵין לָהּ עִקָּר, (יד) וְעַל כֵּן יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ דְּבָעֵל נֶפֶשׁ יַעֲשֶׂה מַפָּה מִשְּׁנֵי צְדָדִים בְּשָׁוֶה, וְאַף שֶׁפִּשְׁתָּן בְּאֶמְצַע נַמִּי שְׁרִי, דְּמֵיָא דְּאָרוֹן שֶׁהָיָה מְצֻפֶּה זָהָב מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ וְעֵץ בְּאֶמְצַע. מַפּוֹת וּמִטְפָּחוֹת וְכֵן הַפְּרוּסוֹת עַל הַשֻּׁלְחָן, אָסוּר מִכְּלָאִים, אֲבָל פְּרוּכוֹת וּמַה שֶּׁמַּנִּיחִין בָּאָרוֹן וְאֵין יוֹצֵא עִם הַסֵּפֶר תּוֹרָה, מֻתָּר שֶׁל כִּלְאַיִם [פְּרִי מִגְדִּים (משׁ״ז סק״ד)]: (יא) בְּמַפָּה הַקְּרוּעָה. וְהוּא הַדִּין הַמְּעִיל שֶׁעָלָיהָ, (מו) וַאֲפִלּוּ הֵן חֲדָשִׁים, דְּלָאו כְּבוֹד וְתִפְאָרָת הוּא לַסֵּפֶר תּוֹרָה: (יב) וְאֵין לַעֲשׂוֹת וְכוּ׳. שֶׁאֵין זֶה דֶּרֶךְ כָּבוֹד. אַף דִּבְיָעֵבַד אִם עֲשָׂאָן, (מז) מִצַּדַּד הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) שֶׁאֵין לֶאֱסֹר, (יז) וּמִיהוּ עַל כָּל פָּנִים זֶה נִרְאֶה שֶׁאִם עֲשָׂאוּ וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְקָדְשָׁה, אָסוּר לְהוֹרִיד וְלַעֲשׂוֹת מֵהֶן תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ: (יג) מַפּוֹת לְסֵפֶר תּוֹרָה. וְהוּא הַדִּין לְכָל תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה שֶׁאֵין נַעֲשִׂין מִדְּבָרִים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן מִתְּחִלָּה לְצָרְךְ הָדְיוֹט, כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן קנ״ג סָעִיף כ״א בְּלִשּׁוֹן הַמְחַבֵּר (יח) וְכֵן כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, אֲבָל לְתַשְׁמִישֵׁי מִצְוָה כְּגוֹן כִּיס לְשׁוֹפָר (יט) מֻתָּר. וּבְסֵפֶר בֵּית הַלֵּל (יז״ד סי׳ קלט סק״ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) הַסְכִּימוּ דַּאֲפִלּוּ טַלִּית עֲשׂוּיָה מֵעִקָּר לְתַשְׁמִישֵׁי מִצְוָה כְּגוֹן מְכֻנָּסִים וְכַדּוֹמֶה, נִרְאֶה דְּאֵין לַעֲשׂוֹת [פְּרִי מִגְדִּים (א״א סק״ה)]. כָּתַב הַשַּׁ״ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ״ב (ס״ק יג) דַּוְקָא תַּשְׁמִישׁ קְדֻשָּׁה אָסוּר, אֲבָל תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ, וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) מְפַקְפֵּק בָּזֶה, וּבְצָרוּף עוֹד סָנִיף (כ) בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) דַּוְקָא כְּמוֹת שֶׁהֵן אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לִקְדֻשָּׁה, אֲבָל אִם שִׁנָּה צוּרָתָן וְעָשָׂה מֵהֶן תַּשְׁמִישׁ דְּתַשְׁמִישׁ, מֻתָּר (כא) וְכֵן מִנְהַג הָעוֹלָם (סי׳ קנא סק״ח) וְהַחַיּוֹת יָאִיר (סי׳ קסא), (כב) וְאַף דִּיֵּשׁ מַחְמִירִין גַּם בָּזֶה, (כג) הָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל: (יד) מִדְּבָרִים יְשָׁנִים. מַשְׁמַע מִזֶּה דְּאִם עֲדַיִן לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן שְׁרִי, וְאַף דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם (שם) מִצַּדַּד דַּאֲפִלּוּ בַּחֲדָשִׁים כָּל שֶׁנַּעֲשׂוּ לְאוֹ דַּיִן פְּסוּק הוּא: (יח) שְׁיָרֵי קְנָטַת הַגְּדוֹלָה וְהַגְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּחִדּוּשָׁיו לְקַמָּן בְּסִימָן קנ״ג (שכנה״ג הגב״י סקט״ו, רע״א סכ״א): (יט) שְׁיָרֵי קְנָטַת הַגְּדוֹלָה (שם): (כ) כִּי הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) דְּחָה רְאָיַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם: (כא) בְּסֵפֶר מֹשֶׁה יְהוּדָה (סי׳ קנג סק״ד) וּבְסֵפֶר וְשָׁב הַכֹּהֵן (סי׳ ה): (כב) וּשְׁוּבַת חֵחָם סוֹפֵר סִימָן ח׳. וְלִשְׁל מִפּוֹת שֶׁל קִיטֶ״ל שֶׁלּוֹבְשִׁין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְסֵפֶר תּוֹרָה אֲפִלּוּ בְּלֹא שִׁנּוּי שְׁרִי דְּקֹצֶת מַשְׁמִישׁ גְּבוֹהַּ הוּא שֶׁנַּעֲשָׂה לְהִתְפַּלֵּל בָּהֶם בְּבֵית הַכְּנֶסֶת כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מִגְדִּים (א״א סק״ה):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַגּוֹלֵל יָכוֹל לִמְחוֹת בּוֹ, כִּי אַף עַל פִּי שֶׁקָּנָה הַגְּלִילָה לֹא קָנָה לִקַּח הַמְּעִילִים. (וְכֵן בְּמִקּוֹמוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לִקְנוֹת הוֹצָאָה וְהַכְנָסָה אֵין הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר יָכוֹל לִמְחוֹת, (טו) כִּי אֵין זֶה שַׁיָּךְ לַחַזָּנִים) (מרדכי סוף מגילה (פ"ד סי' תמלב) ואור זרוע (ס"ע סי' קמו)): ג ה"הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה יַעֲמִידֶנּוּ כְּנֶגֶד הַתֵּפָר, כְּדֵי שֶׁאִם יִקָּרַע, יִקָּרַע הַתֵּפָר: ד ו"הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה גּוֹלֵל מִבַּחוּץ, וּכְשֶׁהוּא מְהַדְּקוֹ (ה) מְהַדְּקוֹ מִבִּפְנִים. הַגָּה: (טז) פָּרוּשׁ, כְּשֶׁהַסֵּפֶר עוֹמֵד לְפָנָיו יִהְיֶה הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו (יז) וְיַתְחִיל לִגְלֹל מִבַּחוּץ, וְאַחַר שֶׁגָּמַר הַגְּלִילָה יְהַדֵּק סוֹף הַמְטֻפַּחַת בְּפִנִּים, שֶׁכְּשֶׁיָּבֹא לִקְרוֹת בּוֹ יִמְצָא הַהִדּוּק בְּפִנִּים וְלֹא יְצָטָרֵךְ לְהַפֵּךְ הַסֵּפֶר תּוֹרָה (טור והרא"ש סוף פרק בני העיר (מגילה פ"ד סי' יב)). (יח) וְנִרְאֶה דְּכָל זֶה מִירֵי כְּשֶׁאָחַד עוֹשֶׂה כָּל הַגְּלִילָה, אֲבָל עַכְשָׁיו שֶׁנּוֹהֲגִים שֶׁאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְאֶחָד גּוֹלֵל, הַכְּתָב יִהְיֶה נֶגֶד הַמַּגְבִּיהַּ, וְכֵן נוֹהֲגִים, כִּי הוּא (יט) עִקַּר הַגּוֹלֵל וְהָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה: ה ז"מוּטָב תְּגוֹלֵל הַמְטֻפַּחַת סָבִיב הַסֵּפֶר תּוֹרָה (כ) וְלֹא יִגְלֹל (ו) הַסֵּפֶר תּוֹרָה כְּשֶׁכּוֹרְכוֹ בַּמְטֻפַּחַת: ו ח"הַגּוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה (כא) בְּתוֹךְ הַתִּיק, טוֹעֶה: ז ט"אֵין הַמַּפְטִיר (כב) מַתְחִיל עַד שֶׁיִּגְמְרוּ (כג) לִגְלֹל הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא הַגּוֹלֵל טָרוּד וְיוּכַל לִשְׁמֹעַ (ז) הַהַפְטָרָה: ח י"בְּיוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁנֵי סִפְרֵי תּוֹרָה, (כד) לֹא יִפְתְּחוּ הַשֵּׁנִי וְלֹא יָסִירוּ הַמַּפָּה (כה) עַד שֶׁיִּגְלְלוּ הָרִאשׁוֹן. הַגָּה: (כו) וְאֵין מְסַלְּקִין הָרִאשׁוֹנָה עַד שֶׁכָּבָר הִנִּיחוּ (ח) הַשֵּׁנִיָּה עַל הַשֻּׁלְחָן, (כז) שֶׁלֹּא יַסִּיחוּ דַּעְתָּן מִן הַמִּצְוֹת. (כח) וּמוֹצִיאִין שְׁנֵי הַסְּפָרִים כְּאַחַת, (כט) וְתוֹפְסִין הַשֵּׁנִיָּה עַד אַחַר שֶׁקָּרְאוּ בָּרִאשׁוֹנָה (אור זרוע (ס"ג סי' ממ) בשם הירושלמי):

ה שָׁם בַּגְּמָרָא לְפָרוּשׁ הָרי"ף (יא:). ו שָׁם. ז שָׁם. ח רי"ב"ש בְּתְשׁוּבָה (סי' לב). ט סוֹטָה ל"ט (ע"ב). י מְרַדְּכִי בְּסוֹף הִלְכוֹת קְטַנּוֹת.

בַּאֵר הַיטֵב

אֲבָל אִם שִׁנָּה צוּרָתָן וְעָשָׂה מֵהֶן כְּלִי אַחֵר שָׁרִי. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח), עַיִן בְּחוֹת יָאִיר סִימָן (קע"א) [קס"א] וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (שם): ד (ה) מְהַדְּקוֹ. בְּשָׁעַת הַגְּלִילָה יֹאמַר "לְךָ ה' הַגְּדֻלָּה" וְגוֹ' (דברי הימים א' כט יא). צַמָּח הַבְּרָכָה (החפילה וכוונתה אות לח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): ה (ו) הַסֵּפֶר תּוֹרָה. פָּרוּשׁ שֶׁלֹּא יַאֲחֹז הַפֶּה בְּיָדוֹ וְיִגְלֹל הַסֵּפֶר תּוֹרָה סְבִיבוֹ: ז (ז) הַהַפְטָרָה. וּבְשֶׁנִּי וַחֲמִישִׁי שֶׁאוֹמְרִים יְהִי רָצוֹן אֲחַר הַקְּרִיאָה אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עַל הַגּוֹלֵל, דְּאֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג וְגַם יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם בִּטּוּל מְלָאכָה לָעָם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י). מִי שֶׁנּוֹתְנִין לוֹ לְהַגְבִּיהַּ הַסֵּפֶר תּוֹרָה וְלִגְלֹל וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּיהֶם, יַגְבִּיהַּ וְיִתֵּן לְאַחֵר לִגְלֹל דְּהוּא עִקַּר הַגּוֹלֵל, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא): ח (ח) הַשֵּׁנִיָּה. וּמַנִּיחִין הַשֵּׁנִיָּה עַל הַשֻּׁלְחָן קוֹדֶם הַקַּדִּישׁ כְּדֵי שֶׁיֹּאמְרוּ הַקַּדִּישׁ עַל שְׁתֵּיהֶם. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְצָרְכָּהּ הֲדָיוֹט אָסוּר, הַנּוֹהֵג לְהָקֵל אֵין לִמְחוֹת בְּיָדוֹ, דְּכֵן מַשְׁמַע (כג) מִכַּמָּה אַחֲרוֹנִים: ב (טו) כִּי אֵין זֶה וְכוּ'. אֲבָל הַחַזָּן (מ"ב) מוֹלִיכוֹ לַבִּימָה: ד (טז) פָּרוּשׁ כְּשֶׁהַסֵּפֶר וְכוּ'. הַיְנוּ דְּלֹא נִטְעָה לְפָרֵשׁ מַה שֶּׁאָמְרוּ גּוֹלְלוֹ מִבַּחוּץ, דְּכְשֶׁהוּא אוֹחֵז בְּצַמְתֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְהַרְאוֹת הַכְּתָב לָעָם, יְצַמְצֵם לְאָחְזָהּ שֶׁיִּהְיֶה אֲחוֹרֶיהָ נָגְדּוֹ, וּמְגַלְּלָה בְּצַד שֶׁיִּרְצֶה לַעֲשׂוֹת גְּלִילָה גַּם כֵּן תִּהְיֶה הַגְּלִילָה רַק מֵאֲחוֹרֵי הַסֵּפֶר כִּי אֵין הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו, וְעַל כֵּן קָא מַשְׁמַע לַן דְּלֹא כֵן הוּא. דְּאַף שֶׁמְּצָוָה לְהַרְאוֹת הַכְּתָב לָעָם כִּדְאִיתָא בְּמַסֶּכֶת סוֹפְרִים (פי"ד ה"ד), אֲפִלּוּ הָכִי צָרִיךְ לִהְיוֹת הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו שֶׁל הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה, כֵּן בְּצַד הַגְּבָהָה וְכֵן בְּצַד הַגְּלִילָה, דְּכֵינָן שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּסֵפֶר תּוֹרָה כְּבוֹד הַתּוֹרָה הוּא לִהְיוֹת הַכְּתָב נֶגֶד פָּנָיו, וּמַה שֶּׁאָמְרוּ גּוֹלְלוֹ מִבַּחוּץ, הַיְנוּ דְּהַתְחָלַת הַגְּלִילָה יִהְיֶה מִבַּחוּץ כַּאֲשֶׁר נִבְאַר בְּסָעִיף קָטָן שֶׁאַחַר זֶה: (יז) וְיַתְחִיל לִגְלֹל. פָּרוּשׁ, תְּחִלַּת הַנַּחַת הַמְטֻפַּחַת עַל הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְגוֹלְלָהּ יִהְיֶה מִבַּחוּץ. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"י) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּזֶהוּ דַּוְקָא לְפִי מַה שֶּׁמַּסִּיק הָרַמְ"א דְּמֵירֵי כְּשֶׁבַּעַל הַגְּבָהָה עוֹשֶׂה גַּם כֵּן הַגְּלִילָה, וְעַל כֵּן חִישְׁנִין שֶׁאִם יַתְחִיל הַגְּלִילָה מִצַּד פָּנִים יֵשׁ לָחֹשׁ חַס וְשָׁלוֹם שֶׁתִּפֹּל הַסֵּפֶר תּוֹרָה לְצַד חוּץ, [מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁמַּתְחִיל מִבַּחוּץ דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּפֹּל לַחוּץ, דְּהָא מַחֲזִיקוֹ בַּמַּפָּה שֶׁמַּתְחִיל לִגְלֹל מִבִּפְנִים, אֲבָל לְפִי מְנָהֲגֵנוּ שֶׁאָחַד מַגְבִּיהַּ וְהַשֵּׁנִי גּוֹלֵל, דְּלֵיכָּא לְמֵיחַשׁ כָּל כָּךְ שֶׁתִּפֹּל דְּכֵינָן שֶׁבַּעַל הַגְּלִילָה עוֹמֵד לִפְנֵי הַסֵּפֶר תּוֹרָה אִי אֶפְשָׁר שֶׁתִּפֹּל מֵהֶרָה וְלֹא יַרְגִּישׁ, אֶפְשָׁר דְּאִם יִרְצֶה יוּכַל לְהַתְחִיל לְגוֹלְלָהּ מִצַּד פָּנִים, וְכֵן מְנָהֲגֵנוּ שֶׁאֵין מַקְפִּידִין בָּזֶה: (יח) וְנִרְאֶה דְּכָל זֶה מִירֵי וְכוּ'. אַשְׁמוּעִינַן דְּלֹא נַיְמָא דְּזֶה שֶׁכָּתְבוּ שֶׁהַכְּתָב יִהְיֶה נֶגֶד פָּנָיו, (כה) וְהַיְנוּ נֶגֶד פְּנֵי הַגּוֹלֵל, כַּנַּ"ת הַיְכָא דְּאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְאֶחָד גּוֹלֵל שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת הַכְּתָב נֶגֶד פְּנֵי הַגּוֹלֵל דַּוְקָא מֵחֲמַת שֶׁהוּא עָסוּק בָּהּ אֲז גּוֹלֵל שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת הַכְּתָב לְצַד הָאוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה]. לָזֶה כָּתַב דְּלֹא כֵן הוּא, דְּבִזְמַנִּם הָיָה הַמִּנְהָג שֶׁאֶחָד עוֹשֶׂה הַגְּבָהָה וְגַם הַגְּלִילָה, וְעַל כֵּן אִתְּרְמֵי אֲז מִפֵּילָא שֶׁהַכְּתָב הָיָה נֶגֶד פְּנֵי הַגּוֹלֵל, אֲבָל בֶּאֱמֶת הֵיכָא דְּאֶחָד מַגְבִּיהַּ וְאֶחָד גּוֹלֵל יִהְיֶה הַכְּתָב נֶגֶד הַמַּגְבִּיהַּ לְבַד, כִּי הוּא עִקָּרוֹ שֶׁל הַגְּלִילָה שֶׁהוּא אוֹחֵז הַסֵּפֶר תּוֹרָה סְבִיבוֹ: ו (ז) טַ"ז (סק"ז) ז (סח) לְבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י סכ"ג): ח (ט) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער ח סע"ח): (עא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): ח (י) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא). וּמַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָאוֹר זָרוּעַ בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן מ"ח לְהַמְתִּין, דְּאִם רָצוּ שֶׁלֹּא לְהוֹצִיא בְּאֶמְצַע אֶלָּא לְהוֹצִיאָה אַחַר שֶׁיִּנִּיחוּ הָרִאשׁוֹנָה עַל מְקוֹמָהּ גַּם כֵּן רַשָּׁאִים, וְאֶפְשָׁר דְּנָהֲגוּ כֵּן מִשּׁוּם טִרְחָא דְּצִבּוּרָא עַיֵּן קְרֹבֵן עֵדָה בִּירוּשַׁלְמִי סוֹטָה פ"ז (ה"ו ד"ה כד אגן): (עג) שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם (שער י ס"ט):

(כג) מַשָּׂה יְהוּדָה (שם), עַיֵּן שָׁם שֶׁדָּעָתוֹ שֶׁאִפְלוּ בְּבַד שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ מְעַט כָּל שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקֶבַע שָׁרִי וְאֵין בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סי' קנז סק"ט) מַשְׁמַע שֶׁאֵין לְהָקֵל בָּזֶה, וּמַשְׁמַע שָׁם דְּבִחְדָשׁ גָּמוּר גַּם הוּא מוֹדֶה לְהָקֵל: ב (מד) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י) ד (מה) דַּמְיָא דְּמֵה שֶׁכָּתַב וְיַתְחִיל לִגְלֹל, דְּקָאֵי עַל הַגּוֹלֵל: (מו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) ה (מז) טַ"ז (סק"ז) ז (מח) לְבוּשׁ וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) שַׁעֲרֵי

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah